

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36298
Nom	Intervenció en trastorns del llenguatge oral
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	Facultat de Magisteri	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	26 - Especialista en Audició i Llenguatge	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
TORDERA ILLESCAS, JUAN CARLOS	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura

RESUM

El programa de l'assignatura es dirigeix al coneixement que ha de tenir un mestre d'Educació Primària especialista en Audició i Llenguatge sobre els problemes del llenguatge oral que es poden presentar en l'alumnat del nivell educatiu esmentat.

Aquesta assignatura comprèn, especialment, els trastorns en l'adquisició del llenguatge en els components morfosintàctic, lexicosemàntic i pragmàtic i, tot i que els trastorns foneticofonològics s'han vist prèviament en *Intervenció en trastorns de la veu i la parla*, es tractaran aquells aspectes que estan relacionats amb uns altres trastorns (*Trastorn (del desenvolupament del) Llenguatge, Afàsia infantil*, etc.). Així doncs, aquesta assignatura tracta de completar els tipus de trastorns que es poden donar al component oral.

De manera conjunta o específica per als diferents problemes, s'estudien les dificultats de relació amb les altres persones i per als aprenentatges que sovint hi van associats, les estratègies i els recursos més adients per atendre els distints trastorns, les dimensions necessàries per a la detecció, l'avaluació i l'elaboració d'adaptacions curriculars i, igualment, per a la necessària coordinació amb els altres professionals

implicats i amb les famílies.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Una competència lingüística i comunicativa suficient, oral i escrita, corresponent al nivell C1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües, en les llengües oficials.

Cal haver aprovat l'assignatura Lingüística per a mestres.

Capacitat de laborar discursos orals i escrits en la llengua en què s'imparteix l'assignatura de forma coherent i adequada a l'àmbit acadèmic.

Habilitats bàsiques en informàtica i en la recuperació i anàlisi d'informació des de diferents fonts bibliogràfiques i en

COMPETÈNCIES

1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Conèixer la diversitat terminològica i les característiques essencials de les diferents alteracions que tenen lloc en el desenvolupament en relació amb la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.
- Conèixer els fonaments biològics i psicològics necessaris per a la comprensió dels trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.
- Saber estratègies per a la detecció primerenca d'alteracions en comunicació, llenguatge, veu i parla.
- Dominar els fonaments bàsics de la valoració en trastorns de la comunicació, llenguatge, parla i veu.
- Conèixer i valorar de forma crítica els fonaments de diferents tècniques d'intervenció en trastorns de la comunicació, llenguatge, parla i veu.
- Comunicar de manera oral i escrita observacions i conclusions respecte a pràctiques d'avaluació i intervenció a altres professionals i a la família.
- Contribuir a la millora de les competències comunicatives mitjançant el llenguatge oral i/o l'ús de sistemes augmentatius de comunicació.
- Conèixer i utilitzar adequadament els recursos que les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen per al tractament dels trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.
- Col·laborar en l'elaboració d'adaptacions curriculars per atendre estudiants amb necessitats educatives especials derivades de trastorns en la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.
- Dominar les estratègies organitzatives del context escolar per a l'atenció educativa de les necessitats educatives especials relacionades amb els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.
- Utilitzar adequadament recursos públics i privats per a atendre necessitats educatives especials derivades de trastorns en la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En acabar aquesta assignatura l'estudiant ha de ser capaç de:

- Conèixer les principals característiques dels distints trastorns de la veu i la parla.
- Seleccionar els continguts d'aprenentatge adequats a les diferents necessitats específiques dels alumnes amb trastorns de la veu i la parla.
- Disposar de recursos, estratègies i materials adequats per a treballar els distints trastorns de la veu i la parla.
- Fer propostes didàctiques adaptades als diferents tipus de trastorns de la veu i la parla.
- Analitzar críticament els materials didàctics per als diferents tipus de trastorns de la veu i la parla de l'Educació Primària.
- Dur a terme adaptacions curriculars individualitzades en col·laboració amb altres professionals.
- Dur a terme una avaluació formativa i contínua atenent les especificitats pròpies dels alumnes amb trastorns de la veu i la parla i, igualment, dels processos d'ensenyança-aprenentatge implicats.
- Coordinar-se amb els distints professionals i les famílies per a realitzar un treball conjunt amb els alumnes amb dificultats.
- Planificar i realitzar investigacions senzilles, centrant-se en el desenvolupament dels alumnes i dels processos d'ensenyament-aprenentatge implicats.
- Utilitzar l'espanyol i el català, en les seues manifestacions orals i escrites, atenent la correcció normativa, a la coherència i a l'adequació als registres formals del llenguatge.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció

- 1.1. Conceptes bàsics de Lingüística aplicats al comentari textual del llenguatge infantil
- 1.2. Desenvolupament del llenguatge oral

2. Trastorn (del desenvolupament) del Llenguatge (TL) i Retard del Llenguatge (RL)

- 2.1. Concepte, etiologia i tipologia del TL. TL i Retard del Llenguatge
- 2.2. Avaluació del TL i Retard del Llenguatge.
- 2.3. Intervenció

3. Llenguatge i dèficits cognitius i/o motors

- 3.1. Dèficits motors i/o cognitius (Síndrome de Down, Paràlisi cerebral infantil, Prader-Willi...)
- 3.2. Avaluació del llenguatge en els trastorns motors i/o cognitius
- 3.3. Intervenció

4. Afàsia infantil

- 4.1. Concepte, etiologia i tipologia
- 4.2. Avaluació
- 4.3. Intervenció

5. El mestre d'Audició i Llenguatge i l'escola

- 5.1. Implicacions en l'aprenentatge del llenguatge escrit
- 5.2. Adaptacions curriculars en xiquets amb trastorns en el desenvolupament del llenguatge
- 5.3. Coordinació amb els professionals implicats i amb les famílies.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Per aconseguir els objectius que es planteja aquesta assignatura, s'emprarà una metodologia activa que fa imprescindible la implicació de l'alumnat. Es fomentarà un acostament crític als diversos postulats teòrics que s'aportaran sense excloure les exposicions magistrals que la matèria pot exigir.

La pràctica acadèmica en aquesta assignatura s'estructura en diversos nivells:

Activitats presencials (40%)**1. Classes teoricopràctiques (30%)**

Classes presencials teoricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es debatan i faran activitats utilitzant distints recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.

Les orientacions i els materials necessaris per al desenvolupament d'aquestes activitats es facilitaran als estudiants bé en les sessions presencials, bé a través del servei de reprografia o des de l'aula virtual.

2. Treballs individuals i/o en grup (5%)

La realització de treballs té com a finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i reforçar

-ne la individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva i es podrà fer a l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.

3. Tutories (5%)

Les tutories individuals i col·lectives serviran per a coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup, i igualment per a avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent.

Les tutories també s'utilitzaran per a fer un seguiment de l'expressió oral, imprescindible per a aprovar l'assignatura.

Activitats no presencials (60% del volum total de treball)

4. Estudi i treball autònom (60%)

El model del docent com a investigador a l'aula centra l'activitat individual de l'estudiant en la formulació de preguntes rellevants i en la recerca, l'anàlisi, l'elaboració i la posterior comunicació d'informació. En aquest sentit, es plantejaran treballs individuals i altres de naturalesa cooperativa, tots orientats, supervisats i avaluats pels professors.

AVALUACIÓ

En finalitzar el curs, l'alumne haurà de ser capaç de:

- Reflexionar sobre els trastorns de la veu i la parla considerats com a objecte d'estudi.
- Demostrar el nivell aconseguit en l'adquisició de coneixements, habilitats, estratègies, tècniques, etc. específiques de la matèria i pròpies d'un futur mestre.
- Demostrar una competència lingüística i comunicativa, tant oral com escrita; en aquest aspecte l'avaluació serà contínua.
- Expressar-se de forma adequada oralment i per escrit, en situacions formals.

Per a l'avaluació final del curs, es tindrà en compte:

- El nivell aconseguit en l'adquisició de coneixements i habilitats específiques de la matèria.
- El domini de mètodes, tècniques i altres capacitats i destreses pròpies d'un estudiant de Magisteri.
- L'actitud cap a l'assignatura i el respecte als companys, l'assistència a les classes i la participació en aquestes, l'interès i la constància per a aconseguir una progressió positiva, i la capacitat per a treballar en grup.
- La competència lingüística i comunicativa de l'estudiant, tant oral com escrita, en relació amb el nivell C1 del Marc Europeu de Referència, especialment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.

L'èxit d'aquests criteris s'observarà mitjançant proves com les següents:

- Amb caràcter general, es farà, almenys, una prova escrita i/o oral final. Serà imprescindible tenir aquesta part aprovada per sumar les altres dues.
- Realització de treballs (lectures, treballs de recerca i investigació...).
- Participació i, optativament, realització d'activitats d'aula.

En les proves i treballs escrits, es tindrà en compte la presentació i una cal·ligrafia adequada per a un futur mestre i, igualment, la correcció ortogràfica, lèxica i gramatical, i els aspectes referits a adequació, coherència i cohesió del text. En les proves i els treballs orals, es tindrà en compte la correcta expressió en la variant oral formal de la llengua emprada. En aquest sentit, s'aplicaran els criteris que estableixen les unitats docents de Català i Espanyol. La llengua en què s'imparteix l'assignatura serà la que els estudiants han d'usar a classe i en tots els instruments d'avaluació.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Acosta, V.M.; Moreno, A.M. (1999): Dificultades del lenguaje en ambientes educativos. Del Retraso al Trastorno Específico del Lenguaje. Masson, Barcelona.
- Aguado, G. (1999): Trastorno específico del lenguaje. Retraso del lenguaje y disfasia. Málaga: Aljibe.
- Andreu Barrachina, Llorenç (coord) (2012): Desenvolupament i avaluació del llenguatge oral. Barcelona: Editorial UOC.
- Mendoza Lara, Elvira (coor) (2000): Trastorno específico del lenguaje. Madrid: Pirámide.
- Narbona, Juan y Claude Chevré-Muller (20012): El lenguaje del niño. Barcelona: Masson.
- Serra, Miquel, Elisabeth Serrat, Rosa Solè, Aurora Bel y Melina Aparisi (2000): La adquisición del lenguaje. Barcelona: Ariel.

Complementàries

- Acosta, V.M.; Moreno, A.M. (1999): Dificultades del lenguaje en ambientes educativos. Del Retraso al Trastorno Específico del Lenguaje. Masson, Barcelona.
- Aguado, G. (1999): Trastorno específico del lenguaje. Retraso del lenguaje y disfasia. Málaga: Aljibe.
- Boone, D. (1983): La voz y el tratamiento de sus alteraciones. Buenos Aires: Panamericana.
- Bustos Barcos, M. C. (1995): Manual de logopedia escolar: niños con alteraciones del lenguaje oral en educación infantil y primaria. . Madrid, CEPE.

- Bustos Sánchez, D. (1983): Reeducación de problemas de la voz. Madrid: CEPE
- Cerdá, M.C. (1990): Niños con necesidades educativas especiales: bases conceptuales, diagnósticas y de tratamiento. Valencia, Promolibro.
- Crystal, D. (1983): Patología del lenguaje. Madrid: Cátedra.
- Jiménez Ortega, José (2005) Problemas de lenguaje: (Prevención y Recuperación. Guía para profesores), Madrid : La Tierra Hoy.
- Jiménez, J.; Ortiz, M.R. (1995): Conciencia fonológica y aprendizaje de la lectura: Teoría, evaluación e intervención. Madrid: Síntesis
- Monfort, M., Juárez, A (2001): Estimulación del lenguaje oral: un modelo interactivo para niños con necesidades educativas especiales. Madrid: Entha .
- Monfort, M.; Juárez, A. (1997): Los niños disfásicos. Descripción y tratamiento. Madrid: CEPE.
- Muñoz, M. D. (2003): Rehabilitación de la Lengua Oral y Escrita. Bases Neuropsicolingüísticas. Madrid: CEPE.
- Narbona, J.; Chevrie-Muller, C. (Eds.) (1997): El lenguaje del niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos. Barcelona: Masson.
- Puyuelo, M. y Rondal, J. (2003): Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje. Barcelona: Masson.
- Santacreu, J, y Forjan, M.X. (1996): La tartamudez. Guía de prevención y tratamiento infantil. Madrid: Pirámide.
- Tellado, F.; García-Señorán, M.; Deaño, M. (2001): Tratamiento educativo de los trastornos de la lengua oral y escrita. Ourense: Gersan.
- Vas, Mariana (2009) Mi niño no habla bien: guía para conocer y solucionar los problemas del lenguaje infantil. Madrid : La Esfera de los libros.
- Gallardo-Paúls, Beatriz Moreno, Verónica (eds.) (2010) Estudios de Lingüística clínica V: Aplicaciones Clínicas, València: Universitat de València. [Disponible: http://academia.edu/636532/Estudios_de_Linguistica_Clinica_V_APLICACIONES_CLINICAS_2010_]
- Gallardo-Paúls, Beatriz (2009) 12419 - Lingüística general y aplicada, 2008/2009, Open Course Ware, Universitat de València. [Disponible: http://ocw.uv.es/artes-y-humanidades/linguistica-general-i-aplicada/Course_listing]